

Hva med de arbeidsløse?

Etter at debatten om 6-timersdagen denne gangen har gått noen uker i Klassekampens spalter, er det iallfall mulig å summere opp et typisk trekk ved den: nesten ingen av de som er opptatt av å avgrense kravet som et kvinnekrav, er interessert i å diskutere krisekravet og arbeidsløsheten. Jeg tror arbeidsløsheten er økende, og om få år kommer til å være av en helt annen størrelse enn i dag. Videre at å mobilisere til kamp mot ledigheten er viktig i dag, men om ikke lenge vil overskygge det meste vi driver med. Hvilke paroler skal vi stille? Det vil ikke være tilstrekkelig lenger å forsvare arbeidsplassene — fordi mange av dem allerede er borte.

Sannheten er at i dette spørsmålet har vi ikke engang begynt. Her er en masse økonomisk og politisk arbeid foran oss. Spørsmålet: Hvor store økninger av profittene som teknologirevolusjonen har skapt — er egentlig det samme som å spørre: Hvor mye tjener norske kapitalister på at 70000 går ledige? Hvor mye «koster» innføringen av 6-timersdagen i framtida når det allerede er betalt? Hvor mange arbeidsplasser «ligger» det i parolen «Nei til overtid»? Hvor mange arbeidsplasser «ligger» det i innføringen av 6-timersdagen?

Etter mitt syn er 6-timersdagen i denne sammenhengen et viktig krisekrav, ikke «i seg sjøl», ikke som lønns-

og jobbdeling, men som en strategi for å tvinge gjennom en annen disponering av merverdien. Det er mulig, som Olav Selvaag hevder i Aftenposten 6. ds., at dette vil føre til at «hele det norske næringsliv ville bryte sammen». Så desto bedre. Det vil i tilfelle bli et problem for han og hans like.

At Arne Lauritzen er mest opptatt av å avgrense 6-timerskravet mot å være krisekrav, bekymrer meg mer. For det sier noe om hvordan AKPs faglige utvalg ser på de arbeidslediges kamp.

I sitt innlegg mandag 27.11. stiller Arne i tillegg opp en teori om hvorfor 6-timerskravet er kvinnekrav i Norge i motsetning til de øvrige landa (som jeg «slavisk» overfører analysen fra). Det enestående ved Norge skal være at her har kjønns sammensetningen av de yrkesaktive endret seg så sterkt (i motsetning til de øvrige landa).

At kjønns sammensetningen har endret seg, er det ingen tvil om. Men har det skjedd bare i Norge? En del OECD-tall skulle avkrefte det:

I Norge økte den kvinnelige arbeidsstyrken med gj.sn. 3,9 prosent hvert år i tida 1973-79. For USA var tallet 4,1 prosent, Italia 3 prosent, Canada 4,9 prosent, Belgia 2,4 prosent, Luxembourg 2,4 prosent, Sverige 2,7 prosent, Nederland 3,4 prosent, Australia 3,4 prosent, New Zealand 3,9 pro-

sent. Bare Sveits har tilbakegang på 0,9 prosent. Gj.sn. for OECD: 2,4 prosent.

Den kvinnelige arbeidsstyrken utgjorde i gj.sn. hvert år i tida 1974-81 39,7 prosent av hele arbeidsstyrken i Norge. Gj.sn. i hvert år i tida 1960-67 var 28,7 prosent. For Sverige skjedde det i samme periode en øking fra 36,1 prosent til 43,9 prosent, i Finland fra 43,2 prosent til 46 prosent. Gj.sn. for hele OECD var fra 33,9 prosent til 37,6 prosent.

Det mest spesielle ved Norge var at den totale ar-

beidsstyrken har øket med 2,1 prosent i gj.sn. hvert år i tida 1973-79. Bare USA (2,4 prosent), Canada (2,8 prosent) og Island (2 prosent) har hatt ei liknende utvikling.

I Norge har vi få ledige absolutt og relativt — ennå. Det er det mest spesielle ved Norge. Ute i Europa hvor masseligheten allerede er et faktum, er 6-timersdagen krisekravet.

Lars Borgersrud

Kilde: OECD. Historical Statistics. 1960-81. S. 26 (tab. 1.5 og 1.6), s. 33 (tab. 2.3).

KLASSEKAMPEN

Lørdag 10. desember 1983 nr. 287